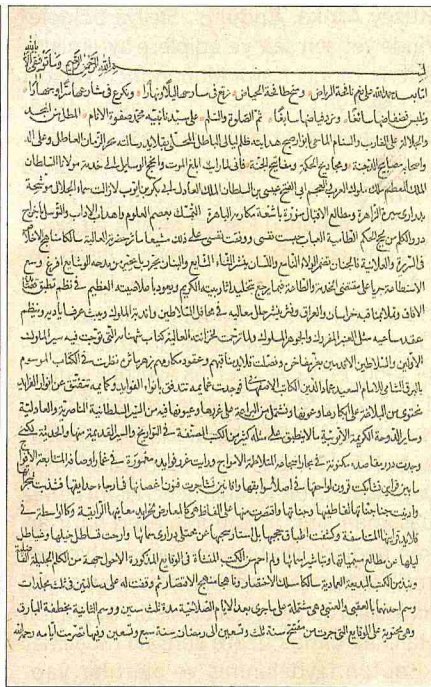
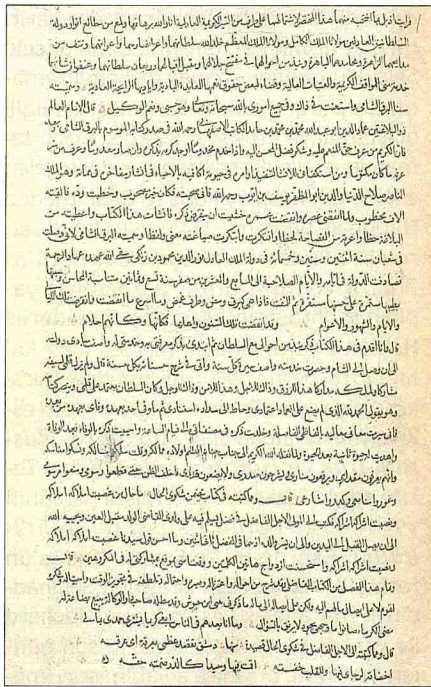

İlmâdüddîn el-İsfahânî'nin *el-Berku's-Şâmî* adlı eserinin Bûndârî tarafından *Sene'l-Berku's-Şâmî* adıyla yapılan muhtasarının ilk iki sayfası (Süleymaniye Ktp., Esad Efendi, nr. 2249/2)

408-413; *Historians of the Middle East* (ed. B. Lewis – P. M. Holt), London 1964, s. 67-71, 84-88, 90-93, 95, 97, 100, 103-105; Brockelmann, *GAL*, I, 315; *Suppl.*, I, 549; N. Elisséeff, *Nūr ad-Dīn*, Damas 1967, s. 27-31; Ramazan Şeşen, *Salāhaddin Devrinde Eyyübîler Devleti*, İstanbul 1983, s. 7-10, 330-332, 348; a.m.f., *Salāhaddin Eyyübî ve Devlet*, İstanbul 1987, s. 381-382, 396-399; a.m.f., *Müslümanlarda Tarih-Coğrafya Yazıcılığı*, İstanbul 1998, s. 123-125; a.m.f., “İmād al-Dīn el-Kātib al-İsfahānī”, *TED*, II (1972), s. 75-98; III (1973), s. 273-300; Muhammed Kürd Ali, *Künūzül-l-eccdād*, Dimaşk 1404/1984, s. 300 vd.; Hüseyin Âsî, *el-‘İmādū'l-İsfahānī: Hayātühü ve ‘aşrüh*, Beyrut 1411/1991; Donald S. Richards, “İmād al-Dīn al-İsfahānī, Administrator, Literature and Historian” *Crusaders and Muslims in Twelfth Century Syria* (ed. M. Shatzmiller), Leiden 1993, s. 133-146; a.m.f., “A Consideration of two Sources for the Life of Saladin”, *JSS*, XXV (1980), s. 46-65; a.m.f., “Emād al-Dīn Kateb Esfahānī”, *Elr*, VIII, 379-381; H. A. R. Gibb, “Al-Barq al-Shāmī the History of Saladin by the Kātib by Imād ad-Dīn al-İsfahānī”, *WZKM*, LII (1953), s. 93-115; Ali Amāri, “el-‘İmād el-İşbehānī”, *ME*, XXXII/1 (1960), s. 37-46; Nasser Rabbat, “My Life with Şalāh al-Dīn: The Memorirs of ‘Imād al-Dīn al-Kātib al-İsfahānī”, *Edebîyat*, VIII/2, Amsterdam 1997, s. 267-287; “İmād al-Dīn”, *İA*, V/2, s. 978-979; Henri Massé, “İmād al-Dīn”, *EP*² (Fr.), III, 1186-1187; Abdülkerim Özyayın, “Bühdārî”, *DİA*, VI, 489-490.

tadır (Bruce, nr. 11; Marsh, nr. 425). İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nde eserin, üzerinde Ramazan Şeşen tarafından doktora çalışması yapılan (1979) V. cildini Fâlih Sâlih Hüseyin (Amman 1987), III. cildini de Mustafa el-Hayyânî (Amman 1987) nesretmiştir. *el-Berku's-Şâmî*'nin II. cildinin Bündârî tarafından 620 (1223) yılı civarında *Sene'l-Berku's-Şâmî* adıyla yapılan muhtasarının 583 (1187) yılı sonuna kadarki kısmı günümüze ulaşmıştır (Süleymaniye Ktp., Esad Efendi, nr. 2249/2, vr. 163^b-242^a). Muhtasarın 575 yılı sonuna (1180) kadar gelen kısmı Ramazan Şeşen (Beyrut 1971), tamamı Fethiyye en-Neb-râvî (Kahire 1979, 1982) tarafından yayımlanmıştır. İmâdüddin *el-Berku's-Şâmî*'ye, Selâhaddin'in vefatından kendi ölümüne kadarki zaman içinde geçen hâtıralarını ve Eyyûbiler tarihiyle ilgili olayları ihtiva eden '*Utbe'z-zamân fî 'ukbe'l-ha-deşân, Nihletü'r-rihle, Hatfetü'l-bârih ve 'aţfetü's-şârih* adlı üç zeyil yazmıştır. Zamanımıza intikal etmeyen bu eserlerin özetleri Ebû Şâme el-Makdisî'nin *Kitâbü'r-Ravzateyn fî ahbâri'd-devleteyn* adlı eserinin sonunda yer almaktadır. Ebû Şâme'nin adı geçen kitabı büyük ölçüde İmâdüddin'in eserlerine dayanır. Ayrıca İbnü'l-Esir, el-Melikü'l-Mansûr,

İbn Vâsıl ve diğer pek çok tarihçi İmâdüddin'in eserlerinden alıntılar yapmıştır.

İmâdüddin ayrıca amcası Azîzüddin'in divanını toplamış, Gazzâlî'nin *Kimyâ-yı Sa'âdet*'ini Farsça'dan Arapça'ya çevirmiştir (Bündârî, neşredenin girişi, I, 14-15). *el-Bûstânü'l-câmî' li-cemî'i tevârîhi ehli'z-zamân* adlı muhtasar bir İslâm tarihi de İmâdüddin'e nisbet edilir. 593 (1197) yılına kadar gelen bu eser, Halepli bir tarihçi tarafından yazılmış olup Halep ve civarına dair bazı önemli bilgiler ihtiva eder. Eseri Claude Cahen yayımlamıştır (*BEO*, VII-VIII [1937-1938], s. 113 vd.).

BİBLİYOGRAFYA :

İmâdüddin el-İsfahânî, *Harîdetü'l-kaşr: el-Kısmü'l-İrâkî* (nşr. Muhammed Behcet ed-Eserî – Cemil Saîd), Bağdad 1375/1955, neşredenin girişi, s. 9-110; a.mlf., *el-Fethu'l-kussî* (nşr. M. Mahmûd Subh), Kahire 1965, neşredenin girişi, s. 17-37; a.mlf., *el-Berku's-Şâmî* (nşr. Ramazan Şeşen), İstanbul 1979, neşredenin girişi, V, s. XII-XLVI; a.mlf., *Diwân* (nşr. Nâzım Reşîd), Musul 1404/1983, neşredenin girişi, s. 5-57; Yâkût, *Mu'cemü'l-üdeba'*, XIX, 11-28; Büddârî, *Sene'l-Berku's-Şâmî* (nşr. Ramazan Şeşen), Beyrut 1971, neşredenin girişi, I, 14-47; İbn Hallikân, *Vefeyât*, V, 147-153; Zehebî, *A'lâmü'n-nübelâ'*, XXI, 345-350; Safedî, *el-Vâfi*, I, 132 vd.; Sübkî, *Tabakât*, IV, 97 vd.; Nuaymî, *ed-Dâris fi târihi'l-me-dâvis* (nşr. Ca'fer el-Hasenî), Kahire 1988, I,

İMÂDÜDDİN ZENGÎ

(bk. ZENGÎ, İmâdüddin).

İMÂDÜLMÜLK

(عماد الملك)

(ö. 1215/1800)

Bâbürlü veziri.

1157 (1744) yılında doğdu. Asıl adı Şehâbeddin'dir. Annesi Vezir Kamerüddin Han'ın kızıdır. Babası Mîr Muhammed Penah, Dekken valiliğini ele geçirmek için çıktığı seferde öldüğü zaman sekiz yaşında olan İmâdülmülk, Delhi'de Vezir Ebü'l-Mansûr Saftar Ceng'in himayesinde büyüdü. Çocukluk döneminde devlet hizmetine girdi ve mîr bahşı makamına kadar yükseldi. Afganlı Ahmed Şah Dürrânî'nin Hindistan seferi sırasında onun safına geçti ve emîrû'l-ümerâ tayin edildi. Ancak bir müddet sonra Dürrânî'nin gözünden düşünce görevinden azledildi. Yerine Necîbüddeve'nin tayin edilmesini kabul edemeyen İmâdülmülk Ahmed Şah Dürrânî'nin Hindistan'dan ayrılmasından sonra Necîbüddeve üzerine yürüdü, ardından da güçsüz durumdaki II. Âlemgir'i öldürttü (1759). Bunun üzerine Ahmed Şah

177